

Digitale inspiratiegids

VOEDING IN ZORGOPLEIDINGEN

Symposium 27 mei 2024

Georganiseerd door:

Met support van:

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

overgewicht & leefstijl in
Zorgopleidingen

Inhoud

- Key notes
- Workshops
- Plenair gesprek
- Verder bouwen
- Beschikbare materialen
- Bedankt aan alle aanwezigen!
- Colofon

VOEDING IN DE ZORG: WAT HEBBEN ZORGPROFESSIONALS NODIG?

Willemieke Kroeze

Alhoewel zorg voor voeding bij de essentiële zorg hoort die verpleegkundigen verlenen, is de aandacht hiervoor in praktijk en opleiding onvoldoende. Om kwaliteit van zorg voor voeding door verpleegkundigen te verbeteren, is het van belang om eerst met de professionals zelf te ontdekken wat er speelt in de praktijk en wat zij nodig hebben. De CHE heeft diverse onderzoeken gedaan. Verpleegkundigen geven aan dat factoren uit de omgeving invloed hebben op de gelegenheid van hun handelen. Denk hierbij aan tijd, financiën, draagvlak en de setting. Verpleegkundigen in de thuiszorg vinden het bevorderen van gezond eten en drinken belangrijk, maar er wordt handelingsverlegenheid ervaren. Er is behoefte aan meer kennis en kunde, onder andere op het gebied van gedragsverandering, omgaan met weerstand, autonomie en kennis over voeding bij specifieke aandoeningen zoals kanker, MDL, psychische aandoeningen en dementie. Op basis van deze resultaten is bijscholing en onderwijs ontwikkeld. Deelnemers waren positief! Vervolgstappen zijn nodig om voeding structureel een plek te geven in de praktijk én in zorgopleidingen.

VOEDING EN INTERDISCIPLINAIR SAMENWERKEN

Annet van Royen – Kerkhof

Om studenten voor te bereiden op de gezondheidszorg van de toekomst is het belangrijk dat zij leren interprofessioneel samen te werken. Binnen dit interdisciplinaire onderwijs staan vier pijlers centraal: 1) bestaand en nieuw onderwijs, 2) docent-professionalisering, 3) voorwaarden voor duurzame inbedding, en 4) onderzoek en evaluatie. Het doel is een geïntegreerde aanpak waar ideeën en expertises worden samengebracht, zoals een gladde smoothie in plaats van losse stukken fruit. Respectvolle en gelijkwaardige samenwerking is essentieel, waarbij het Westerveld-framework kan helpen bij het geven van feedback. Voorbeelden van interprofessioneel onderwijs bij UMCU/UU omvatten cursussen en projectweken in samenwerking met verpleegkundigen, studenten farmacie, social work, psychologie, en diëtetiek. Belangrijke en lastige discussiepunten binnen dit onderwijs zijn onder andere of deelname verplicht moet zijn, hoe docenten gemotiveerd en getraind kunnen worden, en de organisatie van toetsing en roostering.

WELK VOEDINGSONDERWIJS IS NUTTIG EN NODIG?

Marianne Geleijnse

Professor Marianne Geleijnse deelt haar passie over de belangrijkste speerpunten binnen het onderwijs op het gebied van voeding. Ze benadrukt drie essentiële aspecten: **hoofd**, **hart**, en **handen**. Te beginnen met het **hoofd**: Wat is gezonde en duurzame voeding? Studenten moeten kennis vergaren en leren over de werking van het lichaam, voedingsstatus, richtlijnen en de relatie tussen voeding en medische behandeling. Maar dat is niet genoeg. Hoe vinden studenten betrouwbare informatie? Hoe interpreteren ze die? Hoe redeneren en beargumenteren ze? Ten tweede, het **hart**: Waarom eten mensen wat ze eten? Psychosociale en culturele factoren spelen een rol, evenals de interactie met de leefomgeving. Tenslotte, de **handen**: Hoe implementeer je gezonde voeding in de praktijk? Wat zijn effectieve voedingsinterventies? Communicatie binnen en buiten de zorg is essentieel, evenals begrip van de context, voedselsystemen en gezondheidsbeleid. Het is belangrijk dat studenten weten wat er speelt.

Workshop 1 | Beter aan de slag met gedragsverandering

Ontdek drie verschillende nieuw ontwikkelde onderwijsmaterialen!

Tijdens de workshop werd er kennis gemaakt met drie nieuw ontwikkelde onderwijsmaterialen op het gebied van voeding en gedragsverandering:

Gezondheidsjuwelen: In dit interactieve spel probeer je als team zoveel mogelijk juwelen te verzamelen. Je verdient een juweel als je een zorgvrager goed weet te begeleiden naar gedragsverandering.

Zicht op gedrag: Met deze tool krijgen (toekomstige) professionals op een activerende manier inzicht in wat gedrag beïnvloed vanuit het beredeneerd gedragsmodel. Het bevat determinantenkaartjes met uitspraken ('Als ik bij mijn zoon ben, eet ik geen eiwitrijke tussendoortjes') die gekoppeld zijn aan een bepaald gedrag (eten van eiwitrijke tussendoortjes). Deze uitspraken moeten worden gekoppeld aan de juiste determinant (kennis, attitude, sociale invloed of eigen-effectiviteit).

Zicht op gezondheid: Dit spel kun je ook 'Begrippenhexagon' noemen. In dit intrigerende spel vormen de begrippen een kleurrijk mozaïek. Spelers verbinden de hexagons met slimme uitleg en leggen verbanden tussen de woorden. Een woordspel dat de geest prikkelt en creativiteit stimuleert.

Drie mooie onderwijsvormen om voeding op een leuke manier in zorgopleidingen aan te bieden!

Meer weten?

Meer info over onderzoeksprojecten en materialen via:
[Onderzoeksprojecten | Christelijke Hogeschool Ede](#)
[\(che.nl\) – project voeding in zorgopleidingen.](#)

Willemieke Kroeze
wkroeze@che.nl

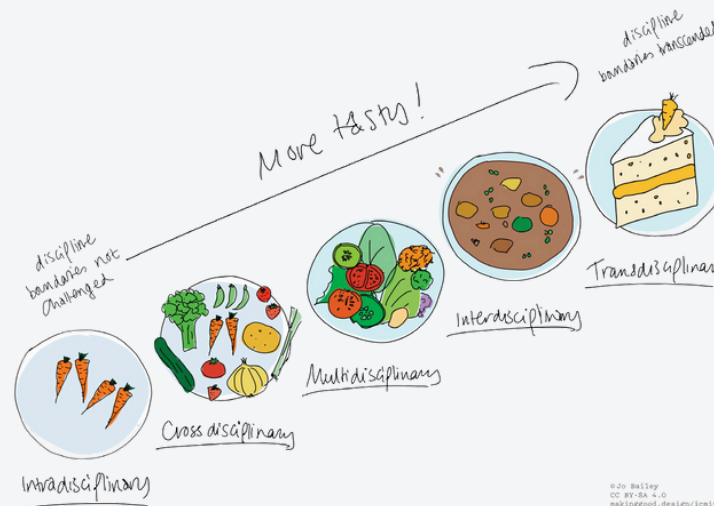
Truus Groenendijk
gjjgroenendijk@che.nl

Workshop 2 | Dat smaakt naar meer

Keuzecursus 'Interprofessioneel Samenwerken bij Voeding en Leefstijl'

Tijdens deze workshop werd het praktijk voorbeeld 'Interprofessioneel Samenwerken bij Voeding en Leefstijl (IPVL)' toegelicht. Deze 10 weken durende keuzecursus voor studenten van de bachelor Verpleegkunde (HU) en Geneeskunde (UMCU) beoogt naast kennis over voeding en leefstijl, ook het kennismaken met andere professies en interprofessioneel samenwerken.

Studenten gaven aan veel te leren van elkaar. Er ontstond wederzijds begrip en het eerste zaadje voor interprofessionele communicatie is geplant. Echter bracht de organisatie van de cursus ook nodige uitdagingen, zoals het vinden van overlap in de roosters van twee verschillende onderwijsinstellingen. Tijdsinvestering en toewijding van betrokkenen is essentieel om dit te laten slagen.

Vervolgens konden de deelnemers zelf proeven aan de interprofessionele werkvorm: Zin-Obelisk spel! De gelijkenissen met interprofessioneel werken kwamen snel naar voren. Uit het spel bleek hoe belangrijk het is om elkaars talenten in te zetten, om dezelfde taal te spreken, en om elkaar als gelijkwaardig te zien.

Meer weten?

Documenten opvragen over keuzecursus IPVL, zoals docentenhandleiding leerteambijeenkomsten, lesschema, rapport evaluaties en instructie en rubrics van diverse toetsen? Neem contact op met:

Heleen Scholten
heleen.scholten@hu.nl

Noortje Campman
n.campman@umcutrecht.nl
of

Nanne Witkamp
n.witkamp@umcutrecht.nl

Workshop 3 | 1 + 1 = 3

Onderwijs voor krachtig samenwerkende (para)medische zorg

Tijdens de workshop werden de ervaringen uit de praktijk gedeeld over het gezamenlijke onderwijsproject van UMC Utrecht en Wageningen University & Research. Eerstejaars geneeskundestudenten (UMCU) en studenten Voeding en Gezondheid (WUR) gingen gezamenlijk aan de slag met een lesopdracht over het belang van voeding in de zorg. Zie promotiefilmpje!

Vervolgens gingen de deelnemers in gesprek over de volgende drie stellingen:

1. De manier waarop zorgverleners worden opgeleid over voeding moet radicaal veranderen. Er moet zeker meer aandacht komen over gezonde voeding, net als aandacht voor de voedselomgeving en ambiance waarin gegeten wordt. (Aankomend) Zorgprofessionals moeten ook leren om desinformatie van influencers/op socials te onderscheiden van feiten

2. Een hechtere samenwerking tussen bestaande zorgprofessionals is de oplossing voor de integratie van voeding in de zorgpraktijk. Ja, goede samenwerking is cruciaal en erkenning van verschillende expertises van professionals is van groot belang om elkaar te kunnen vinden en naar elkaar kunnen verwijzen.

3: Factoren waar ik geen invloed op heb, ondermijnen mijn inspanningen om de integratie van voeding in de zorgpraktijk te versterken. Deelnemers gaven aan dat dit in de praktijk lastig en frustrerend kan zijn. Maar gelukkig laten we ons niet uit het veld slaan!

Meer weten?

Promotiefilmpje Voeding in de Zorg

Noortje Campman
N.Campman@umcutrecht.nl

Anneke Berendts
anneke.berendts@wur.nl

Plenair gesprek: Hoe verder met voeding in zorg(opleidingen)?

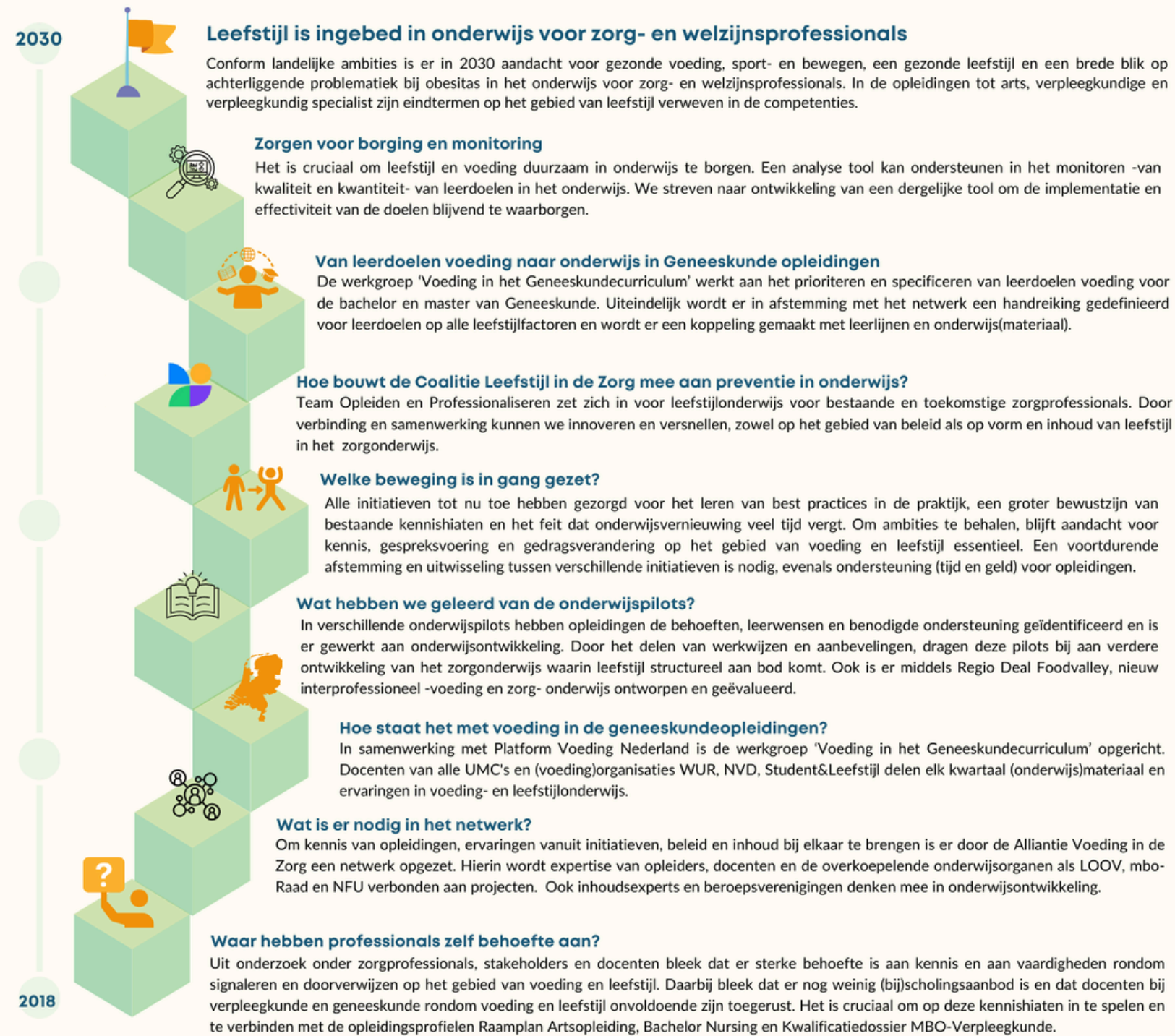
In een plenair gesprek werden een aantal thema's uitgelicht:

- De unieke samenstelling van vandaag: van MBO, HBO tot WO; van zorginstellingen tot kennisinstituten en het ministerie VWS.
- De woorden **samen, samenwerking, interprofessioneel** en **interdisciplinair** kwamen het vaakst naar voren. Net als **urgentie, geduld, gedeeld enthousiasme** en **gedeelde visie**.
- Voeding hoort in de zorg. Interprofessioneel werken speelt hierbij een essentiële rol. Het is van belang dat verpleegkundigen (mbo, hbo) en artsen aandacht besteden aan het bevorderen van gezond eten en drinken. Dat vraagt om voldoende gelegenheid (organisatie, omgeving), capaciteit (kennis en kunde over voeding en gedragsverandering) en motivatie (rolopvatting).
- De focus lag vandaag op voeding. Terecht werd opgemerkt dat voeding slechts één aspect is van een gezonde leefstijl. Andere factoren, zoals **bewegen** brengen vergelijkbare, en soms net wat andere uitdagingen met zich mee.

We blikten vooruit naar de stappen die we gezamenlijk kunnen zetten, maar ook naar de uitdagingen die we tegenkomen. Het vergt veel tijd en middelen van niet één, maar minstens twee organisaties. Een startbudget is een welkome opstap. Gebrek aan tijd en financiën worden benoemd als de grootste uitdagingen voor borging van voeding in zorgopleidingen. Ook het volle (obese) curriculum werd benoemd, evenals steun vanuit management.

BOUWEN AAN VOEDING EN LEEFSTIJL IN ZORGOPLEIDINGEN

Waarom is voeding in zorgopleidingen zo belangrijk?

In 2018 is het Nationaal Preventieakkoord (NPA) ondertekend door het ministerie van VWS en meer dan 70 partners. Dit convenant streeft naar een gezonder Nederland, met als één van de doelen een aanzienlijke vermindering van overgewicht. Voor preventie en behandeling van overgewicht is het bevorderen van een gezonde leefstijl een essentieel onderdeel. Zorgprofessionals spelen een belangrijke rol bij het signaleren en bespreken van voeding- en leefstijlfactoren. Deze rol wordt onderstreept in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Door samenwerking met partners en opleidingen bouwen we aan het fundament voor de structurele inbedding van voeding, leefstijl en overgewicht in zorgopleidingen. Hiermee dragen we bij aan realisatie van de ambities van NPA en IZA voor 2030.

Partners en financiers

Beschikbare materialen

ENURSING

E-learning **Zorg voor leefstijl 1**

Introductie op
gezondheidsbevordering in de zorg
voor verpleegkundige of
verzorgende-IG
2 accreditatiepunten

ENURSING

E-learning **Zorg voor leefstijl 2**

Ondersteuning van zorgvragers
naar een gezondere leefstijl
(vervolg)
2 accreditatiepunten

Zicht op gezondheid

Hexagonaal leren over leefstijl en
gezondheid

Juichkaarten

Ontdek en inspireer elkaar over
hoe je kunt ondersteunen naar
gezonder gedrag in de praktijk

Zicht op gedrag

Krijg actief zicht op redenen
achter gedrag van de zorgvrager

Gezondheidsjuwelen

Maak de juiste keuzes, win juwelen
en help jouw zorgvrager naar
gezonder gedrag

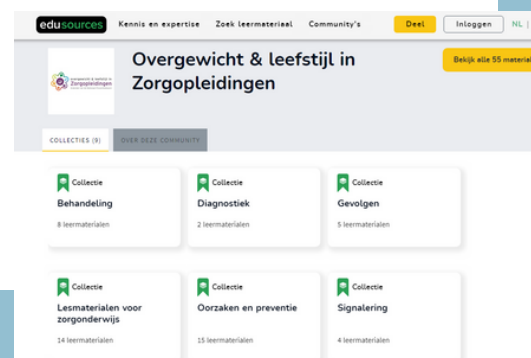
Bovenstaande materialen aanvragen voor je eigen professionele (onderwijs)omgeving? Vul [hier](#) het aanvraagformulier in.

Beschikbare materialen

Online bibliotheek

Materialen over overgewicht en leefstijl (e-learnings, artikelen, podcasts en meer)

Online escaperoom 'Gewichtige uitdagingen'

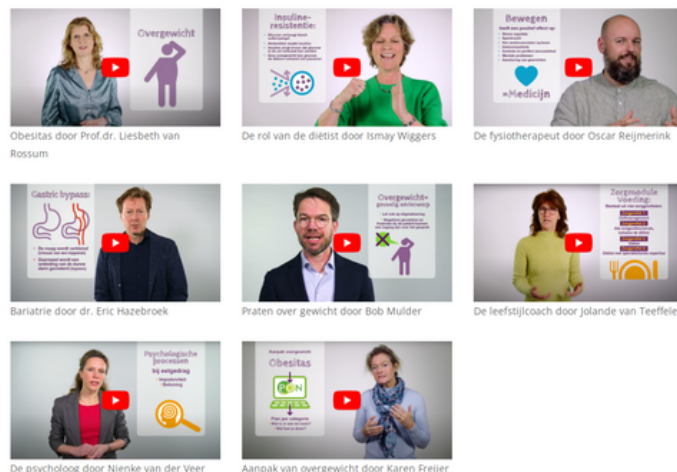
Over de complexiteit rond het ontstaan van overgewicht en leefstijl

Infographic 'Praten over gewicht'

Kennisclips voor zorgonderwijs en nascholing

Bespreken van laaggeletterdheid

Overgewicht & Leefstijl in Zorgopleidingen

Overzicht van relevante publicaties in relatie tot voeding, leefstijl, overgewicht en obesitas in zorgopleidingen

Beschikbare materialen

Animaties

Inzet van de interventies om het verschil te maken in je ondersteuning van je zorgvrager naar gezonder gedrag

Via website of aanvraagformulier

E-learning over Voeding

Voor huisarts, POH, verpleegkundige of verzorgende

E-learning over voeding
Leer je meer over de rol van gezonde voeding in de preventie van de meest voorkomende aandoeningen in onze gratis e-learning. De 3 verdiepende modules gaan in op cardiometabole aandoeningen,...

Voedingscentrum

Praktische tools over bewegen in de zorg

Aan de slag met bewegen binnen de zorg
Benieuwd naar het belang van bewegen? En welke rol jij kunt pakken om patiënten meer te laten bewegen? We helpen je graag op weg

Kenniscentrum Sport en Bewegen

Interprofessioneel Samenwerken bij Voeding en Leefstijl (IPVL)

Beschikbare documenten keuzecursus IPVL

- Rapport evaluaties van de cursus 22/23
- Docentenhandleiding leerteambijeenkomsten cursus 23/24
- Lesschema
- Inhoud en samenhang IPVL met lessen en toetsing
- Instructie en rubrics van toetsen

Opvragen of meer info? n.campman@umcutrecht.nl
n.witkamp@umcutrecht.nl heleen.scholten@hu.nl

Voedingsonderwijs voor de Medische Zorg

Voedingsonderwijs voor de Medische Zorg
"De gezondheid van mensen verbeteren door middel van betere voeding" is de missie van de divisie Humane Voeding & Gezondheid, onderdeel van Wageningen University & Research (WUR). Binnen deze divisie is een v...

WUR

Binnenkort beschikbaar

Gemeenschappelijke wetenschapsstage

Voor masterstudenten Geneeskunde (UMCU) en Voeding & Gezondheid (WUR)

E-learning Nutrition, Heart disease & diabetes

Voor artsen

Meer info via anneke.berendts@wur.nl

Bedankt aan alle aanwezigen!

Georganiseerd door:

Met support van:

En samen met:

Mede mogelijk gemaakt door:

Het Symposium Voeding in Zorgopleidingen is georganiseerd door Alliantie Voeding in de Zorg, Christelijke Hogeschool Ede, UMC Utrecht, Hogeschool Utrecht en Wageningen University & Reserach, met werkpakket 6 Voeding in Zorgopleidingen van Regio Deal Foodvalley. Hiermee dragen we bij aan het fundament voor structurele inbedding van voeding en leefstijl in zorgonderwijs en aan de realisatie van de ambities van Nationaal Preventie Akkoord en Integraal Zorgakkoord.

Het symposium is mede mogelijk gemaakt door Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Regiodeal Foodvalley. Onze dank gaat uit naar iedereen die heeft bijgedragen aan deze succesvolle middag.

Contact

St. Alliantie Voeding in de Zorg

Postbus 9025

6710 HN Ede

info@alliantievoeding.nl

KvK 09202269

www.alliantievoeding.nl

